

Brussel, 3 april 2020
(OR. en)

7195/20

**Interinstitutioneel dossier:
2020/0051 (COD)**

WTO 67
COWEB 39
AGRI 107
UD 59
TDC 1
CODEC 248

VOORSTEL

van:	de heer Jordi AYET PUIGARNAU, directeur, namens de secretaris-generaal van de Europese Commissie
ingekomen:	3 april 2020
aan:	de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2020) 135 final
Betreft:	Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad tot vaststelling van uitzonderlijke handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die deelnemen aan of verbonden zijn met het stabilisatie- en associatieproces van de Europese Unie

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2020) 135 final.

Bijlage: COM(2020) 135 final

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 3.4.2020
COM(2020) 135 final

2020/0051 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad tot vaststelling van
uitzonderlijke handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die
deelnemen aan of verbonden zijn met het stabilisatie- en associatieproces van de
Europese Unie**

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

De voorgestelde autonome handelsmaatregelen zijn een van de instrumenten voor de uitvoering van het beleid van de EU ten aanzien van de westelijke Balkan zoals vastgesteld in het kader van het stabilisatie- en associatieproces dat de Commissie in mei 1999 in gang heeft gezet. De Europese Raad van Lissabon van 23 en 24 maart 2000 heeft besloten dat stabilisatie- en associatieovereenkomsten met de partijen van de westelijke Balkan moeten worden voorafgegaan door asymmetrische handelsliberalisering. Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad tot vaststelling van uitzonderlijke handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die deelnemen aan of verbonden zijn met het stabilisatie- en associatieproces van de Europese Unie voorziet in asymmetrische handelsliberalisering; deze verordening is geldig tot en met 31 december 2020.

Inmiddels zijn er stabilisatie- en associatieovereenkomsten gesloten tussen de Unie en alle betrokken partijen van de Westelijke Balkan; de laatste overeenkomst, met Kosovo*, is op 1 april 2016 in werking getreden.

Gezien de verschillen in het toepassingsgebied van de tarief liberalisering in het kader van de tussen de Unie en alle deelnemers aan het stabilisatie- en associatieproces ontwikkelde contractuele regelingen en de in het kader van Verordening (EG) nr. 1215/2009 toegekende preferenties, wordt voorgesteld de toepassingsperiode van Verordening (EG) nr. 1215/2009 te verlengen tot en met 31 december 2025.

• Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein

Het voorstel is in overeenstemming met de blijvende steun van de EU voor de geleidelijke economische integratie van de regio in de EU en de individuele toetredingsprocedures.

Hoewel de meeste handelspreferenties die in het kader van de autonome handelsregeling aan de Westelijke Balkan zijn toegekend nu in de respectieve stabilisatie- en associatieovereenkomst van deze partijen met de Unie zijn opgenomen, bieden de middels deze verordening toegekende beperkte preferenties nog steeds waardevolle steun aan de regionale economie. Deze preferenties maken de schorsing mogelijk van de specifieke rechten die normaliter op groenten en fruit worden toegepast, en de opnemings van een globaal wijnquotum dat beschikbaar is nadat de respectieve nationale wijnquota van de betrokken landen zijn uitgeput.

Het systeem van autonome handelsmaatregelen heeft bijgedragen aan de uitbreiding van de totale handel tussen de EU en de Westelijke Balkan, die in 2018 meer dan 54 miljard EUR bedroeg. De EU is de belangrijkste handelspartner, die goed is voor meer dan 72 % van de totale handel van de regio.

• Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie

Dit voorstel is volledig in overeenstemming met de verklaring van Sofia van 17 mei 2018, waarin de EU zich ertoe heeft verbonden haar betrokkenheid op alle niveaus te versterken en te intensiveren om de politieke, economische en sociale transformatie van de regio te ondersteunen. Het voldoet ook aan de politieke richtsnoeren van de nieuwe Commissie, die

* Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

het Europese perspectief van de Westelijke Balkan en de belangrijke rol van Europa in het voortdurende hervormingsproces in de hele regio heeft bevestigd. De Europese Unie streeft ernaar de vrede, de stabiliteit en de economische ontwikkeling in de regio te bevorderen en het vooruitzicht op integratie in de EU open te stellen.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag van dit voorstel is artikel 207, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

Niet van toepassing.

- **Evenredigheid**

De voorgestelde maatregelen hebben een positief effect gehad op de begunstigde landen door bij te dragen tot hun economische ontwikkeling, met name door de totstandbrenging van sterke partnerschappen tussen bedrijven uit de EU en de lokale producenten in de Westelijke Balkan. Het voorstel om de maatregelen met nog eens vijf jaar te verlengen, wordt daarom de meest geschikte maatregel geacht om de duurzame economische ontwikkeling van de partners van de Westelijke Balkan te waarborgen en tegelijkertijd een zeer lange en complexe procedure te vermijden waarbij elke afzonderlijke bilaterale handelsovereenkomst wordt gewijzigd als onderdeel van de stabilisatie- en associatieovereenkomsten.

- **Keuze van het instrument**

Autonome handelsmaatregelen stellen de Europese Unie — in uitzonderlijke omstandigheden — in staat om zeer specifieke en gerichte preferenties toe te kennen, die anders niet zouden worden toegekend in het kader van een vrijhandelsovereenkomst, aangezien zij precedenten zouden creëren die niet in het belang van de Unie zijn.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Gezien de zeer beperkte reikwijdte van de maatregelen is geen formele evaluatie uitgevoerd.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Er zijn geen formele raadplegingen van belanghebbenden gehouden, maar onder de begunstigde partijen is er unanieme en herhaalde belangstelling voor de voortzetting van de maatregelen, terwijl geen bezwaar is gemaakt door de Europese marktdeelnemers via de verschillende door de diensten van de Commissie voor de bedrijfstak van de EU opgezette communicatieplatforms.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Niet van toepassing.

- **Effectbeoordeling**

Uit hoofde van het instrumentarium voor betere regelgeving is de verlenging van bestaande protocollen met derde landen uitdrukkelijk vrijgesteld van effectbeoordelingen.

De voorgestelde maatregelen zijn al bijna twintig jaar van kracht, maar inmiddels zijn de meeste preferenties geleidelijk geïntegreerd in de afzonderlijke stabilisatie- en associatieovereenkomsten tussen de EU en de begunstigden. Hoewel de geraamde impact in termen van gedeerde rechten door de EU — ongeveer 23,5 miljoen EUR voor de zes begunstigden samen, op basis van de waarde van de invoer in 2018 — geacht wordt minimaal te zijn, wordt de verlenging van de maatregelen beschouwd als de beste garantie voor de inzet van de EU voor de handelsintegratie van de Westelijke Balkan. De verlenging zou ook bijdragen tot het waarborgen van de stabiliteit van de voorwaarden voor markttoegang voor marktdeelnemers, zowel in de regio als in de EU.

Op basis van de beoordeling van de Commissie naar aanleiding van bezoeken ter plaatse in de regio, is gebleken dat de maatregelen ten goede komen aan een groot aantal kleine landbouwproducenten en dat veel van deze lokale producenten sterke partnerschappen met bedrijven in de EU hebben opgezet. Als Verordening (EG) nr. 1215/2009 tegen 31 december 2020 niet zou worden verlengd, wordt de Westelijke Balkan tijdelijk verstoken van deze geliberaliseerde markttoegang voor de belangrijkste landbouwproducten (groenten en fruit) die voor deze gevoelige regio van cruciaal belang zijn.

De EU moet met alle mogelijke middelen een herhaling van de situatie van 2010 vermijden, toen de verlenging niet op tijd kon worden goedgekeurd, wat leidde tot ernstige verstoringen op de landbouwmarkten van de Westelijke Balkan. Toepassing met terugwerkende kracht van de douanerechten mag geen alternatief zijn, aangezien dit ingewikkeld is/zware administratieve lasten met zich meebrengt en het maanden duurt voordat de exploitanten worden terugbetaald. Verstoringen in het rechtskader zouden niet alleen onmiddellijke economische schade veroorzaken, maar ook een signaal van een instabiel en onzeker ondernemingsklimaat afgeven.

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

Aangezien de voorgestelde maatregelen al bijna twintig jaar van kracht zijn, zijn de begunstigden zeer goed geïnformeerd en weten zij hoe zij aan de voorwaarden van de verordening kunnen voldoen. Bovendien worden middels de voorgestelde verordening ook de passages geschrapt die verouderd zijn geraakt, zodat de verordening weer bij de tijd is en geen achterhaalde bepalingen meer bevat.

- **Grondrechten**

In artikel 2, lid 1, onder d), van Verordening (EG) nr. 1215/2009 wordt het recht op preferentiële regelingen afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de begunstigden zich niet schuldig maken aan ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten, waaronder fundamentele arbeidsrechten, van de grondbeginselen van de democratie en van de rechtsstaat.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De voorgestelde verordening brengt geen extra kosten mee in de EU-begroting. Voor de periode 2020-2025 zal er geen sprake zijn van bijkomende tarief liberalisering met betrekking tot producten van oorsprong uit de huidige begunstigde partijen. Hypothetische ontvangsten

die uit aanvullende nieuwe invoer hadden kunnen worden verkregen, worden niet als een verlies aan tariefinkomsten aangemerkt.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Bij de vergaderingen van de subcomité's die plaatsvinden in het kader van de stabilisatie- en associatieovereenkomsten staat de monitoring van en de verslaglegging over het gebruik van bilaterale preferenties regelmatig op de agenda van de bilaterale besprekingen met de partners van de Westelijke Balkan.

- **Toelichtende stukken (bij richtlijnen)**

Niet van toepassing.

- **Artikelsgewijze toelichting**

Het voorstel omvat drie reeksen bepalingen betreffende:

- 1) Een wijziging van de benaming van twee begunstigten om de recentst overeengekomen terminologie over te nemen, namelijk door “de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië” te vervangen door “Noord-Macedonië” en door “het douanegebied van Kosovo” te vervangen door “Kosovo*”, zoals gebruikt in de stabilisatie- en associatieovereenkomst met de EU. Op basis daarvan worden alle verwijzingen naar “landen” of “landen en gebieden” vervangen door “partijen”.
- 2) Een actualisering van artikel 3 naar aanleiding van de wijzigingen in Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/1464 van de Commissie van 2 juni 2017: aangezien de unilaterale preferenties voor Kosovo zijn opgenomen in de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de EU en Kosovo, die op 1 april 2016 in werking is getreden, hebben de autonome handelspreferenties geen betrekking meer op concessies voor de handel in visserijproducten en rundvlees. Met het oog op de duidelijkheid wordt daarom voorgesteld de verwijzingen naar deze twee categorieën producten te schrappen.
- 3) Een uitbreiding van de toepassing van de verordening tot en met 31 december 2025.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad tot vaststelling van uitzonderlijke handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die deelnemen aan of verbonden zijn met het stabilisatie- en associatieproces van de Europese Unie

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 207, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad¹ voorzag in onbeperkte rechtenvrije toegang tot de markt van de Unie voor bijna alle producten van oorsprong van de deelnemers aan het stabilisatie- en associatieproces voor zover en totdat bilaterale overeenkomsten met die partijen waren gesloten.
- (2) Er zijn nu stabilisatie- en associatieovereenkomsten gesloten met alle zes partijen, waarvan de laatste tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en Kosovo*, anderzijds, die op 1 april 2016 in werking is getreden.
- (3) Bij Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/1464 van de Commissie² is Verordening (EG) nr. 1215/2009 gewijzigd om de aan Kosovo toegekende bilaterale preferenties weg te nemen, maar tegelijkertijd de unilaterale preferenties te handhaven die aan alle begunstigden van de Westelijke Balkan zijn verleend in de vorm van de opschorting van alle rechten voor producten die vallen onder de hoofdstukken 7 en 8 van de gecombineerde nomenclatuur en hun toegang tot het algemene tariefcontingent voor wijn van 30 000 hl.
- (4) Gezien deze verschillen in het toepassingsgebied van de tarief liberalisering in het kader van de tussen de Unie en alle deelnemers aan het stabilisatie- en associatieproces

¹ Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad van 30 november 2009 tot vaststelling van uitzonderlijke handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die deelnemen aan of verbonden zijn met het stabilisatie- en associatieproces van de Europese Unie (PB L 328 van 15.12.2009, blz. 1).

* Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

² Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/1464 van de Commissie van 2 juni 2017 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad wat betreft de handelsconcessies die zijn verleend aan Kosovo* na de inwerkingtreding van de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en Kosovo, anderzijds.

ontwikkelde contractuele regelingen en de in het kader van Verordening (EG) nr. 1215/2009 toegekende preferenties, wordt voorgesteld de toepassingsperiode van Verordening (EG) nr. 1215/2009 te verlengen tot en met 31 december 2025.

- (5) De verlenging van de geldigheidsduur van Verordening (EG) nr. 1215/2009 wordt beschouwd als de beste garantie voor de inzet van de Unie voor de handelsintegratie van de Westelijke Balkan. Deze verlenging moet ook bijdragen tot het waarborgen van de stabiliteit van de voorwaarden voor markttoegang voor marktdeelnemers, zowel in de regio als in de Unie.
- (6) Bovendien moet de benaming van twee begunstigden worden aangepast aan de recentst overeengekomen terminologie.
- (7) Verordening (EG) nr. 1215/2009 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd,
HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EG) nr. 1215/2009 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) Artikel 1 wordt vervangen door:

“Artikel 1

Preferentiële regelingen

1. Voor producten van oorsprong uit Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo*, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië die onder de hoofdstukken 7 en 8 van de gecombineerde nomenclatuur vallen, gelden bij invoer in de Unie geen kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking noch douanerechten en heffingen van gelijke werking.
 2. Producten van oorsprong uit Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië blijven onder de bepalingen van deze verordening vallen wanneer dat wordt vermeld. Deze producten genieten tevens elke door deze verordening voorziene concessie die gunstiger is dan die welke is toegekend uit hoofde van bilaterale overeenkomsten tussen de Unie en deze partijen.”.
- 2) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:
 - a) In lid 1 worden de punten a), b), c) en d) vervangen door:

“a) de bepalingen betreffende de oorsprong in titel II, hoofdstuk 1, afdeling 2, onderafdelingen 4 en 5, van Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2446 van de Commissie, en titel II, hoofdstuk 2, afdeling 2, onderafdelingen 10 en 11, van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2447 van de Commissie, zijn in acht genomen;

b) de in artikel 1 genoemde partijen stellen na 30 september 2000 geen nieuwe douanerechten of heffingen van gelijke werking dan wel nieuwe kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking vast voor de invoer van producten van oorsprong uit de Unie, verhogen de bestaande douanerechten of heffingen niet en voeren geen andere beperkingen in;

”

* Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

c) de begunstigden gaan over tot een daadwerkelijke administratieve samenwerking met de Unie ter voorkoming van fraude, en

d) de in artikel 1 genoemde partijen maken zich niet schuldig aan ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten, waaronder fundamentele arbeidsrechten, van de grondbeginselen van de democratie en van de rechtsstaat.”.

b) Lid 3 wordt vervangen door:

Bij niet-naleving door een partij van lid 1, onder a), b) of c), dan wel van lid 2, kan de Commissie door middel van uitvoeringshandelingen het recht van de betrokken partijen op de voordelen van deze verordening volledig of gedeeltelijk opschorten. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 8, lid 4, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.”.

3) Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

a) Lid 1 wordt vervangen door:

“Voor bepaalde, in bijlage I vermelde wijnbouwproducten van oorsprong uit de in artikel 1 genoemde begunstigden, worden de douanerechten bij invoer in de Unie geschorst gedurende de perioden, op het niveau en binnen de grenzen van de tariefcontingenten van de Unie en volgens de voorwaarden die voor ieder product en iedere oorsprong in die bijlage zijn vastgesteld.

b) Lid 2 wordt geschrapt.

4) Artikel 4 wordt geschrapt.

5) In artikel 5 wordt de eerste alinea vervangen door:

“De in artikel 3, lid 1, van deze verordening bedoelde tariefcontingenten worden door de Commissie beheerd overeenkomstig titel II, hoofdstuk 1, afdeling 1, van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2447 van de Commissie.”.

6) In artikel 7 worden de punten b) en c) vervangen door:

“b) de nodige aanpassingen naar aanleiding van de toekenning van handelspreferenties in het kader van andere overeenkomsten tussen de Unie en de in artikel 1 genoemde partijen;

c) gedeeltelijke of volledige opschorting van het recht van een betrokken partij op voordelen in het kader van deze verordening, indien de partij in kwestie niet voldoet aan de voorwaarden als omschreven in artikel 2, lid 1, onder d).”.

7) Artikel 10, lid 1, wordt als volgt gewijzigd:

a) de inleidende zin in de eerste alinea wordt vervangen door:

“Wanneer de Commissie oordeelt dat er voldoende bewijs is van fraude, of dat de in artikel 1 genoemde partijen niet de vereiste administratieve medewerking verlenen voor de verificatie van het bewijs van oorsprong, dat hun uitvoer naar de Unie een scherpe stijging vertoont die hun normale productieniveau en uitvoercapaciteit overstijgt, of dat zij artikel 2, lid 1, onder a), b) of c), overtreden, kan zij maatregelen nemen om de bij deze verordening vastgestelde regelingen voor een periode van drie maanden geheel of ten dele op te schorten, mits zij vooraf:”.

b) in de eerste alinea worden de punten b) en c) vervangen door:

- “b) de lidstaten ertoe heeft opgeroepen de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen om de financiële belangen van de Unie veilig te stellen en/of de begunstigde partijen ertoe te brengen artikel 2, lid 1, na te leven;
- 8) c) in het *Publicatieblad van de Europese Unie* een bericht heeft bekendgemaakt waarin wordt medegedeeld dat er gegronde twijfel bestaat over de toepassing van de preferentiële regelingen en/of de naleving van de bepalingen in artikel 2, lid 1, door de betrokken begunstigde partij, waardoor twijfel wordt opgeroepen over het recht van deze partij verder voor de voordelen van deze verordening in aanmerking te komen.”.
- 9) In artikel 12 wordt de tweede alinea vervangen door:
“Zij is van toepassing tot en met 31 december 2025.”.
- 10) Bijlage I wordt vervangen door de bijlage bij deze verordening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de zevende dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

